

Çal??ma Ya?am?nda Cinsiyet Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çal??ma Ya?am?nda Cinsiyet Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18358>

Özet

Çal??ma Ya?am?nda Cinsiyet Ölçe?i, Dilara Ünüvar Ünluolu taraf?ndan 2019 y?l?nda yürütülen bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçüm arac?d?r. Ölçe?in temel amac?, Türkiye'de, özellikle Eski?ehir özel sa?lk sektörü örne?i üzerinden, kad?n i?gücünün de?erlendirilmesi ve çal??ma ya?am?nda kar??la?t?klar? cinsiyete dayal? e?itsizliklerin, ayr?mc?l?klar?n ve alg?lar?n sistematik olarak ölçülmesidir. Ölçek, kad?nlar?n i?yerinde maruz kald??? olası olgular?n s?kl???n? ve genel olarak çal??an kad?nlara yönelik toplumsal/kurumsal tutumlar? belirlemeyi hedeflemektedir. Bu araç, üç ana bölümden olu?makta olup, farklı derecelendirme sistemleri (Likert ve Ordinal) kullan?larak kat?l?mc? görüşlerini toplamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Cinsiyet E?itsizli?i, Çal??ma Hayat?, Kad?n ??gücü, Ayr?mc?l?k, Özel Sa?lk Sektörü, Likert ölçe?i, Cronbach's Alpha, ??yeri ?iddeti.

Yazarlar

Dilara Unuvar Unluoglu

Amaç

Ölçe?in geli?tirilme amac?, çal??an kad?nlar?n kariyer geli?iminde, ücretlendirmede, i?e al?m süreçlerinde ve i?yeri ortam?nda kar??la?t?klar? cinsiyet e?itsizliklerinin ve dezavantajlı durumlar?n kapsamlı bir ?ekilde tespit edilmesidir. Özellikle annelik haklar?, taciz ve terfi engelleri gibi kritik konulara odaklanarak, kad?n çal??anlar?n i? ya?am?ndaki deneyimlerine dair nicel veriler sa?lamak amaçlanm???r.

Ayr?ca, ölçek, çal??an kad?nlar?n bireysel ve toplumsal rolleri hakk?ndaki alg?lar?n (kariyer önemi, ev/çocuk sorumluluklar?) ne düzeyde oldu?unu ölçmeye yarayarak, bu alg?lar?n i?gücü piyasas?ndaki konumlar?n? nasıl etkiledi?ini analiz etmeyi hedefler. Bu sayede, kad?n istihdam?n? destekleyici politika önerileri geli?tirmek için sa?lam bir zemin olu?turulmuştur.

Yap? (Construct)

Çal??ma Ya?am?nda Cinsiyet Ölçe?i, kad?nlar?n i? ya?am?ndaki deneyimlerini çok boyutlu olarak ele alan bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, temelde üç ana psikososyal ve örgütsel yap?y? de?erlendirmektedir:

Cinsiyete Dayal? ??yeri Olgular?n?n S?kl???: Kad?nlar?n i?yerinde maruz kald??? ayr?mc?l?k, taciz ve kariyer engelleri gibi olumsuz durumlar?n ya?anma s?kl???.

Çal??an Kad?nlar?n Roller ve Sorumluluklar Hakk?ndaki Önemi: Ba?ar?l? bir kariyer ile ev ve çocuk bak?m? gibi sorumluluklar aras?ndaki dengeye verilen ki?isel önem düzeyi.

Çal??an Kad?nlara Yönelik Toplumsal ve Kurumsal Alg?lar: Kad?nlar?n çal??ma hakk?na, i?e al?m e?itli?ine, ücret e?itli?ine ve annelik haklar?n?n i? güvenli?ine etkisine dair genel kabul veya reddetme düzeyleri.

Geçerlik (Validity)

Ölçe?in geli?tirildi?i çal??mada, geçerlik analizlerine dair spesifik faktör yap?s? bilgisi sunulmam?? olmakla birlikte, ölçe?in kapsam geçerlili?inin yar? yap?land?r?lm?? görü?me formu kapsam?nda sa?land??? anla??lmaktadır. Kullan?lan iki temel ölçüm biçiminin (Likert ve Ordinal) yap?s?sal bütünlü?ü, ölçülmek istenen farkl? boyutlara odaklanarak sa?lanm??tır.

Özellikle, kad?nlar?n i?yerinde ya?amalar? olas? olgular?n s?kl?klar?na dair uygulanan ordinal ölçe?in yüksek güvenilirlik de?eri ($\alpha = 0.886$), bu boyutun ölçmek istedi?i kavram? tutarl? bir ?ekilde yans?tt???n? göstermektedir. Bu bulgu, ölçe?in bu k?sm?n?n, kad?nlar?n i?yerindeki dezavantajl? deneyimlerini do?ru bir ?ekilde yakalama yetene?ine sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Güvenirlik (Reliability)

Çal??mada güvenilirlik analizleri, yar? yap?land?r?lm?? görü?me formu i?erisindeki analize uygun iki farkl? ölçek için Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak test edilmi?tir. Bu analizler sonucunda elde edilen de?erler a?a??dad?r:

Verilen ifadelere kat?l?mc?lar?n kat?l?p kat?lmad?klar?na ili?kin uygulanan 3'lü derecelendirmeye sahip Likert ölçe?i (Bölüm 3): Cronbach Alfa de?eri **0.605** olarak hesaplanm??tır. Bu de?er, sosyal bilimler ara?t?rmalar? ba?lam?nda kabul edilebilir (marginal) bir iç tutarlıl??a i?aret etmektedir.

Kad?nlar?n i?yerlerinde ya?amalar? olas? olgular?n ya?anma s?kl?klar?na dair uygulanan 5'li derecelendirmeye sahip ordinal ölçe?in (Bölüm 1): Cronbach Alfa de?eri **0.886** olarak hesaplanm??tır. Bu yüksek de?er, ölçe?in bu boyutunun mükemmel bir iç tutarlıl??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Kaynak i?erikte, ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemeye yönelik spesifik bir Aç?mlay?c? ya da Do?ulay?c? Faktör Analizi gerçekleştirildi?ine dair bilgi bulunmamaktadır. Çal??ma, güvenilirlik ve frekans analizlerine odaklanm??tır. Ölçek, i?eri?ine göre birbirinden farkl? üç tematik boyutu ölçen ba??ms?z madde setleri olarak yap?land?r?lm??tır.

Araç (Instrument)

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Yar? Yap?land?r?lm?? Görü?me Formu ?çerisinde Yer Alan Çok Boyutlu Ölçek (Çoklu Likert ve Ordinal Derecelendirme)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çal??an Kad?nlar

Ya? Grubu: Yeti?kin Çal??anlar

Popülasyon Detaylar?: Eski?ehir özel sa?lık sektöründe çal??an kad?n i?gücü.

Test Metodolojisi: Veri analizinde tanımlay?c? faktörler için frekans analizleri, ölçeklerin iç tutarlılı?? için ise Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

?? Ya?am?, Cinsiyet Ayr?mcılı??, Kad?n Çal??anlar, Kariyer Engelleri, Ücret E?itlili, Annelik Haklar?, Akademik Ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcısı: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: dilaraunuvarunluoglu@eskisehir.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski?ehir.

?zinler & Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Dilara Ünüvar Ünlü?lu taraf?ndan 2019 y?I?nda tamamlanan bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmifitir. Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için do?rudan sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?I?: **2019**

Lütfen orijinal PDF'i buradan indirebilirsiniz: calisma-yasaminda-cinsiyet-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ünüvar Ünlü?lu, D. (2019). *Avrupa sosyal ?art? çerçevesinde Türkiye'de kad?n i?gücünün de?erlendirilmesi: Eski?ehir özel sa?I?k sektörü örne?i*. (Yay?mlanmam?? doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski?ehir.

Tez Kayna??na Eri?im Linki: tez.yok.gov.tr

Çal??ma Ya?am?nda Cinsiyet Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?itirilmemi?tir.

1. A?a??daki olgular?, kad?nlar?n i?yerlerinde ya?ad?klar?n? dü?ündü?ünüz s?kl?k derecesine göre doldurunuz;

Kad?n olduklar? için terfi ettirilmemeleri

Kad?n olduklar? için ayn? i?i yap?yor olmas?na ra?men erkek çal??andan daha az ücret/maa? almas?

??yerince cinsel tacize maruz kalmas?

??yerince sözlü tacize maruz kalmas?

??e kabul edilirken, erkek adaya oranla kad?n oldu?u için daha az tercih edilmesi

Annelikle alakal? izin ve haklar?n?n kad?n çal??anlar?n i?lerinin kaybetmesine sebep olmas?

??veren taraf?ndan mesleki e?itimlerde kad?n çal??anlar?n erkek çal??anlara göre ikinci planda tutulmas?

2. A?a??daki çal??an kad?nlarla ilgili olgular? sizin için önem derecesine göre 1 en az önemli, 5 en çok önemli olmak üzere 1'den 5'e s?ralay?n?z;

Ba?ar?I? bir kariyer sahibi olmak ve i?yerinde sürekli yükselmek

Kendini geçindirecek kadar para kazanmak

Evi geçindirecek kadar para kazanmak

Ev işlerini yerine getirememek

Çocuk bakım yükümlülükleri yerine getirememek

3. Aşağıdaki ifadelere, 'Katılıp- Katılmadığınız?' kendinize en yakın seçeneği işaretleyerek belirtiniz;

Ülkemizde kadın dilediği iş/mesleğe kolayca sahip olabilir.

Çalışmak kadının ev ve çocuk üzerindeki sorumluluklarını yerine getirmesini zorlaştırır.

Annelerinin çalışıyor olması çocukları üzerinde olumsuz etkiye sebep olur.

Çalışan kadınlara karşı erkeklerin algısı olumludur.

İş yerinde kadın ve erkek işe alınma konusunda eşit şansa sahiptir.

Aynı işi yapan kadın ve erkek ücretleri/ maaşları eşittir.

İş yerleri, kreş vb. gibi imkânlar sağlayarak kadın çalışan sayısını arttırabilir.

Devlet, kadının istihdam edilmesi noktasında yaptırıcı adımlar atmalıdır.

Kadının çalışmasından ziyade evde kalıp, ev işleri ve çocuk bakım gibi sorumlulukları yerine getirmesi toplumun kalkınmasında daha önemlidir.

Çalışan kadın çocuk sahibi olduğunda işten ayrılmaya daha iyidir.

Çalışan kadının doğum veya süt izni gibi annelik hakları, işini kaybetme riski oluşturur.

Çalışan kadınlar sendika üyesi konusunda erkek çalışanlar kadar aktif değildir.

Kadın çalışanlar, erkek çalışanlara göre iş yerinde psikolojik ve fiziksel şiddete daha fazla maruz kalıyorlar.

Derecelendirme: 5'li Likert (1= **asla** - 5= **her zaman**) / 3'lü Likert (1= **katılmıyorum** - 3 = **katılıyorum**)